

С Я Л Я Н С К К А Я

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
Вільня, Палацкая вул. 4. — (Wilno, ulica Polocka 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да
6 гадзіны апрача свята.
Газета выходзіць раз у тыдзень.
Падпіска на адзін месяц 1 зл., на 3
мес.—2 зл., на 6 мес.—4 зл., на год—8 зл.
Перамена адрэсу 30 гр.

Н І В А

Цана абвестак:

на 1 старонцы 30 грошаў, на 2 і 3 —
25 грошаў і на 4 — 20 грошаў за ра-
док дробнага друку ў вадной палосцы.
Жадаючыя іншых абвестак павінны
звярнуцца да Адміністрацыі.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Будзьма дзейнымі!

Калі прыраўнаваць цяперашні стан беларускае свядомасці ў Заходняй Беларусі із станам гэтае свядомасці ў 1920—21 годзе дык пабачым розніцу вялізарную. Заходняя Беларусь вельмі змянілася, яе проста цяперака пазнаць. 5 год назад усюды можна была знайсці свядомых беларусоў, але былі расцярушаны адзінкі, на пару групы, затое ня было свядомае масы беларускае. Цяпер гэтая маса ёсць. У цяжкіх муках яна нарадзілася. Калі раней на'т не навіна была знайсці вёску бяз жаднага свядомага беларуса, дык цяпер такой вёскі з агнём у дзень не знайдзеш. У найцямнейшых і найзабітшых кутках ёсць прынамся значная частка або напалову свядомых беларусоў. У мясцовасцях, дзе з тых ці іншых прычынаў поля дзеля нацыянальнага ўсведамлення было лепшае—свядомыя ўсе, або блізу што ўсе.

Наперадзе ў нацыянальным русе йдзе моладзь, але й старшыя не астаяюцца: беларуская свядомасць ня мінае, але масава захоплюе і найстаршых старых. Як вера-імкненьне да лепшага святлага жыцця, імкненьне да шчасця і волі, беларускі рух даступны ўсім чыста. Я бачыў канаючых 70-ці годніх старых, каторым надта не хацелася ўміраць; на сьмяротным ложку, перад самым кананьнем яны прасілі Бога прадоўжыць іхняе жыццё, яны казалі: „Хоць-бы крышку пажыць, каб пабачыць перад сьмерцей вольную Беларусь!”

Сьведомыя Беларусы дзейнейшыя (актыўнейшыя), святлейшыя, ляпей разбіраюцца ў жыццю палітычным, грамадскім і культурным. Яны барджэй заводзяць новыя спосабы гаспадаркі. Можам сьмеда сказаць, што свядомыя Беларусы йдуць наперадзе ў жыццю. Наагул беларускі рух — гэта сіла, што твораць новае жыццё. А несвядомыя астаяюцца ззадў ў жыццю, яны цёмныя й духоўна мляўкія, часамі падумаеш: „жывуць гэтыя людзі, ці гніюць?”

Але ня ў роўнай меры з пашырэннем свядомасці ў народнай гущы беларускай, павялічаецца актыўнасьць (дзейнасьць) свядомых Беларусоў. У некаторых мясцох гэтая актыўнасьць павялічылася значна, у большасьці мала, а ёсць мясцовасьці, дзе праца беларуская свядомых Беларусоў роўна нолю. Паглядзеце, ці шмат працуе на адраджэнскай ніве, прыкладам у Вільні? Бяссумлеву лічба працуючых шмат меншая за лічбу непрацуючых. А на сяле яшчэ гарэй. Тутака бяздзейнасьць нашых сяброў і сябровак мае шмат размавітых прычынаў. Адныя не працуюць дзеля таго, што, хоць усведамліся, але працаваць на ідэйнай ніве беларускай яшчэ не прызвычаліся. Бадай, што гэтых ёсць найболей. Другія не працуюць, думаючы, што неяк абыйдзеца бяз працы іхняй; тыя, што ў Сойме, што выдаюць газеты і гэт. пад., даб'юцца

лепшых правоў, а яны ўжо возьмуцца потым. Гэта трутні ў нашым руху, што хочуць мёду бяз працы. Іншыя не працуюць із вялікай асьцярожнасьці перад паліцыяй, ураднікамі і іншымі палякамі ды нашымі вырадкамі. І хто яго пераліча, дзеля чаго шмат хто агіляецца ў ідэйнай працы дзеля адраджэння свайго народу. Гледзячы на ўсіх гэтых ідэйных лянуцькаў, залянуецца й той, хто зь іншымі людзьмі працаваў-бы шчыра. А рэзультат ё той, што шмат ёсць людзёў, але працы мала.

А тымчасам толькі праца, толькі рух твораць жыццё; стаячая вада гніе. І новае жыццё беларускае створаць толькі праца, пры гэтым праца не адзінак, але ўсяго народу.

Дык да працы! Няхай ніхто ня гуляе. Працы поўна і яна размавітая, бяры якую любя. Працуйма дзеля ўсведамлення нашых яшчэ несвядомых братоў. Пашырайма беларускія газеты і кніжкі, асабліва сваю сялянскую газету „Сялянскую Ніву“; нягодна, калі хто адкладае паслаці грошы на беларускую газету, а тымчасам пушчае іх на выпіўку. Даглядайма, каб за войта, у валасную раду (а значыцца ў паведавы соймкі) былі абраны толькі свядомыя Беларусы. Гуляйма беларускія ігрышчы й спэктаклі. Даюць, ці не даюць роднаю школу, але дамагаймся яе; як будзем дамагацца, дык із часам дадуць. Арганізуйма, закладайма гурткі Беларускага Сялянскага Саюзу і Беларускага Інстытуту Гаспадаркі й Культуры. Пішэма лісты ў беларускія газеты аб удачах у нашым жыццю і аб крыўдах. Хто можа, няхай піша стацьці. Наўчоныя хай твораць беларускую навуку. Уся ніва гаспадарская (земляробская, гаспадарка, промысл, гандаль) ляжыць дзірванам; колькі-ж тут працы!

А хто раз возьмецца шчыра за працу, таму балея яе паказваць ня трэба, ён сам заўсёды яе знайдзе, або праца сама да яго прыйдзе.

Дык хто да чаго дуж, працуй, стаў (будуй); а першая й апошняя праца, праца, якой усе чыста маюць займацца, ёсць усведамленьне несвядомых братоў.

Пры працы ўсіх, беларускі рух павялічыцца не ўдвая, не ўтрая, нават не ў 10, але 100 разоў.

Дык хто жадае ўдачы беларускаму руху, а шчасця свайму народу, хто жадае каб барджэй шчэз зьдзек над намі і няволя, няхай не агіляецца, але якга возьмецца за працу.

Будзьма дзейнымі, актыўнымі, будзьма дужымі!

Максім Цыганскі.

Ніколі ня зніштажай сваёй роднай газеты. Прачыташы дай яе суседу.

Дваякая інтэлігенцыя.

Сучасная сацыялёгія, як навука, што яшчэ ня зусім злажылася, не змагла дагэтуль адказаць на асноўныя пытаньні грамадскага жыцця, а паіменна: што запраўды трэба лічыць за галоўны мотар у развоі грамадскага жыцця? Шукаючы адказу на гэтае пытаньне наўчоныя натварылі шмат усялякіх дактрынаў адна з адной спрэчных і, здаецца, яшчэ балея забыталі гэтую справу.

Некаторыя біолёгі разглядалі грамадзянства як свайго роду арганізм, падобны да арганізму асобных жывёлінаў і цвярдзілі, што жыццём грамадскім кіруюць людзкія жарыцы (страсці). Іншыя ізноў даводзілі, што сьветам кіруюць вялікія ідэі, ствароныя ўзгадаваньнем і асьветаі (Конт); трэція даводзілі, што гісторыю людзтва твораць ня што іншае, як праявічныя эканамікі адносіны чалавека да чалавека (Маркс). Гэтая апошняя тэорыя сфармуляваная на выразнай прыхільнікамі т. зв. гістарычнага матэр'ялізму, мае цяперака шмат абароннікаў, але канчальна пытаньня вышупомненага не разьвязуе.

Разглядаючы ў кароткіх словах асноўнае сацыяльнае пытаньне, у гэтых досьледах трэба ўгледзіць адзін момэнт прысутны ў кожнай з успомняных тэорыяў: усе паваротныя пункты гісторыі тварыліся пры чынным учасьці найздальнейшых адзінак, што здабылі той ці іншай дарогай нейкую асьвету і мелі сваю незалежную думку. Іншымі славамі—жыццём народаў кіруе яе інтэлігентная кляса, якая на працягу гісторыі пад усялякімі формамі становілася элемэнтам кіраўнічым, хоць залежным ад тых, яшчэ канчальна не раскрытых сацыялёгіяй дзейнікаў.

Кожны народ мае сваю інтэлігенцыю вельмі разнакалёрную па складу, лічбе, клясовасці і вышыні інтэлекту. Чым балея народ мае інтэлігенцыі, тым большая яго сіла, дабрабыт і слава. Народ бяз інтэлігенцыі, гэта армія бяз штабу, якую кожны можа павясьці, куды каму спадабаецца, або нават зністожыць.

Ці-ж дзеля гэтага ня варта заняцца пытаньнем: колькі і якую інтэлігенцыю маем, мы, беларусы?

Адказаць на гэта ў рамках газэтнай стацьці—справа рызыкаўная, але таму, хто бліжэй прыглядаўся на наш адраджэнскі рух, гэтае пытаньне ня здаецца і вельмі цяжкім.

Адносна лічбы нашай інтэлігенцыі тут можна згадзіцца з брашурай К. Срокоўскага, што мы маем інтэлігенцыі ўсяго 2 працэнты. Трудна дзе найсьці меней, але пацешымся тым, што гэтыя 2 працэнты ўжо патрапілі разрушыць хоць часткава вялікі народ.

Які-ж склад нашае інтэлігенцыі?

Іншыя народы могуць сабе пазволіць на роскаш, мець інтэлігенцыю непрацоўную! У нас гэтага няма. (Маем затое прымуова непрацоўную г. зн. безработных вучыцляў і іншых, якія напрасна выціраюць парогі поль-

скіх устаноў, каб дабіцца нейкай працы). Мы сваю інтэлігенцыю сьмела можам разьдзяліць на 2 важнейшыя катэгорыі. Першая з іх будзе інтэлігенцыя сялянская, другая мяшчанская.

Першая — гэта сыны вёскі беларускай. Спаткаць іх можна як у вёсцы, так і ў месце. Большая частка іх высокай адукацыяй і эўрапейскім воблікам пераважна ня грэшыць. Пазнаць іх лёгка і па вопратцы, якая паказуе на вялікую сувязь яе нашэльніка з саламянай страхой. Але не адна толькі вопратка і вясковыя манеры зьвязваюць іх з вёскай і народам нашым. Зьвязаны яны моцна душой з сваімі бацькамі-мужыкамі, вёскай, мовай і цэлым народам. І ня глядзячы на іх часта праблематычную інтэлігентнасць, трэба сьвердзіць, што гэты людзі, запраўды невялічкія, зьяўляюцца прадстаўнікамі і нашэльнікамі вялікай народнай як духовай, так і фізычнай сілы і жывучасці. Паходжаньне, шчыры дэмакратызм, любоў да сваёй зямлі, народу і мовы з боку гэтай інтэлігенцыі, дае нам поўную гарантыю спадзявацца ад яе вялікіх дзялоў і ахвяраў на аўтар бацькаўшчыны.

Як жа выглядае нашая інтэлігенцыя мяшчанская?

Назваем «мяшчанская», бо ў сваёй большасьці жыла і жыве ў месцы і навучылася беларускае мовы найчасцей ад інтэлігенцыі вясковай. Найхарактэрнейшай азнакай гэтай групы ёсьць, калі так можна сказаць, іх нацыянальная часовасьць, або проста сезонная беларускасьць. Людзі гэта, пераважна выкінутыя гістарычнымі падзеямі за борт сучаснага жыцьця, лічылі неабходным выкарыстаць беларускі рух для сваіх асабістых мэтай. А дзеля таго, што гэта былі адзінкі часта з вышэйшай адукацыяй і жыцьцёвай практыкай—пры нястачы сялянскай інтэлігенцыі яны борзды запэўнілі беларускія ўстановы, а не адзін з іх рабіў і робіць высілки навет на прадстаўніка нашага народу.

Навучыўшыся «в три мига» беларускай мовы, яны навет пачуліся поўнымі гаспадарамі на месцы працы і на сваіх супрацоўнікоў з вёскі пачалі глядзець вокам мяшчаніна на мужыка. Мала таго, яны стараюцца ўсюды правясці «сваіх людзей» коштам ня маючых кваліфікацыяў інтэлігентаў сялянскіх.

Даючы такое асьвятленьне нашай беларускай інтэлігенцыі ня можна не зацеміць (азначыць), што сярод беларускага інтэлігентнага мяшчанства ёсьць вельмі шчаслівыя вынятыкі. І сярод іх спатыкаюцца вельмі шчырыя патрыоты і дзеячы, але, на жаль, гэта адзінкі лічаны на пальцы.

Ці так мае быць заўсёды?

Тут навуковыя разважаньні не патрэбныя.

Адказ напрашаецца сам сабой: наколькі сялянская інтэлігенцыя мае перад сабой будучыню, наголькі «мяшчанская», калі не захопіцца запраўды ідэяй свайго народу, засуджана пайсьці туды скуль узялося. Станецца гэта гады, калі прыйдзе новая зьмена інтэлігентаў з пад саламянай страхі, якая сьмялей павядзецца наш народ па простае дарозе да ўжыцьцёўленьня вялікіх нацыянальных і запраўды дэмакратычных ідэалаў.

Р. Ставич.

МЭМОРЫЯЛ

Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры

ў справе гаспадарскіх патрэбаў беларускага сяла, які на дніх падаецца Прээсу Рады Міністраў, Міністру Скаргу, Міністру Земляробства і Гаспадарскага Маемасьці і Міністру Зямельных Рэформаў.

Дагэтульшні нягодны стан гаспадаркі беларускага сяла ў Польшчы вымагае ад Ураду адпаведнае палітыкі, каторая павінна прыняць пад увагу наступныя пастулаты:

А) Падаткі і платы.

І. Цяперашняя сыстэма падаткавая і вышняя гаспадарска-васкельная і самаўрадова-васкельная ёсьць у вялікім разыходжаньні з існуючымі ў працягу вякоў на т. зв. Крэсах Усходніх праўнымі звычаямі ў гэтай галіне ды з маемасным станам беларускага сялянства. Перад вайною гаспадарска-васкельныя і камувальныя падаткі бралі 1—2

разы ў год у пару найвыгоднейшаю земляробам, а цяперака маем зьявіцца бязупынных пазваў і платных загадаў, каторыя разам з наказамі аб кары за адклад могуць стварыць цэлы стог літэратуры, да якое консерватыўна псыхіка беларускага селяніна ня можа прызвычаіцца, і яны выклікаюць у яго няпрыемныя пачуцьці, ад'емна ўплываючы на поступ у гаспадарцы і шкодныя Гаспадарству.

З гледзішча інтарэсаў беларускага сяла (вёскі), радзім у галінах гаспадарска-васкельных і самаўрадова-падаткаў гэтка зьмены:

1. Вялічынна зямельных падаткаў (і маемаснага) павінны апрацаваць, апроч прастору, на фактычнай прадукцыі насьці зямлі і платнае здольнасьці сялянаў, пры гэтым вышынна падатку павінна блізіцца да перадваенных нормаў, а ў некаторых выпадках навет быць ніжэй.

2. Да прызнаньня Урадам адпаведных пазваў на адбудову зніштожаных вайною гаспадарак, а дагэтуль неадбудаваных, звольніць гэтыя гаспадаркі ад зямельнага, маемаснага і інш. падаткаў.

3. Завядзеньне далёкайдучых апчаднасьцеў у самаўрадова-выдатках, каб радыкальна зьменшыць самаўрадова-падаткі, накладаныя на сялянства і мяшчанства.

4. Радыкальнае зьменьваньне (або скасаваньне) тарговага (плата ад сялянаў за ўступ ці ўезд на торг або кірмаш у мястэчка) устанавлянага магістратамі або валаснымі войтамі (Урады гэтыя дагэтуль ня выбіраюцца).

5. Скасаваньне падаткаў ад свайскае жывёлы (наўперад ад жывёлы рагатае), бо гэтыя падаткі абмежуюць развой гадоўлі і перашкаджаюць поступу культуры земляробскае.

6. Збор падаткаў павінен быць 1—2 разы ў год у пару найвыгоднейшаю земляробам, пры гэтым платныя загады маюць прысылацца за 2—3 месяцы да часу плачэньня.

7. Звальненьне ад падаткаў або прызнаньне вялікіх палёгкаў сялянам, што мелі стыхійныя беды або нешчаслівыя прыпадкі.

В) Палітыка земляробская.

II. По малу ў прастранстве зямельна-васкельнага, на якім беларускі селянін вядзе сваю гаспадарку, павінен даць найвялікшую прадукцыі насьці. Дзеля гэтага ўрадова-васкельныя органы мусяць стварыць найвыгоднейшыя варункі, зрабіць магчымым развой земляробства ў кірунку павялічэньня і паліпшэньня гадоўлі жывёлы.

Да пастулятаў у гэтай галіне належаць:

8. Палітыка цэнаў на земляробскія прадукты, як расьліны так і жывёлыны павінна кіравацца да падымку стану земляробства, да павялічэньня куплявае сілы беларускага сялянства.

9. Мытная палітыка ў межах прамысловых вырабаў, канечне патрэбных дробнаму земляробству, павінна парваць із звыш меры вялікім протекцыялізмам і зрабіць магчымай куплю сялянам танных земляробскіх прыладаў.

10. Вёскі, што ня маюць свайго пасьбішча а ляжаць блізка гаспадарска-васкельнаму, павінны карыстацца з пасьбішча ў гэтых лясах на варункі найвыгоднейшых сялянам, пры гэтым нормы платы ад штуку ня могуць перавышаць нормаў перадваенных, наадварот у шмат якіх выпадках павінны быць навет ніжэй.

11. Вёскі, каторыя ня маюць свайго пасьбішча (або маюць недаволі), а карысталіся перад вайною з пасьбішча ў лясах прыватных, павінны карыстацца з гэтага пасьбішча і цяперака на варункі не перавышаючых нормаў перадваеннае, абавязуючэй звычайна. Справа гэта павінна быць азначана законамі, і мець на ўвазе абарону інтарэсаў дробнага сялянства ад вызыску з боку некаторых паноў, зацьвярджаючы максімальныя цэны за карыстаньне з пасьбішча.

12. Даваньне Земляробскім Банкам (Bank Rolny) і Банкам Краёвае Гаспадаркі (Bank Gospodarstwa Krajowego) даўгарочных (даўгатэрміновых) пазыкаў сялянам на куплю інвэнтара, зямельна-мэліярацыю, адбудову гаспадарак, і кароткарочных (6—9 месячных) на куплю штучных гнаёў. Пазыкі гэтыя могуць быць даваны пасярэдніцтвам Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

13. Каб моладзь беларуская запраўды магла карыстацца із земляробскіх школаў, што на беларускіх землях, вучэньне ў гэтых школах павінна быць у мове беларускай.

С) Зямельная рэформа.

III. Палітычны і гаспадарскі зьмены, выкліканыя эўрапейскай вайною не астасяліся бяз уплыву на хвармаваньне гаспадарскіх і палітычных адносінаў на беларускіх землях. Адным із праяваў гэтых уплываў ёсьць, што насяленьне беларускае вёскі пазбаўлена магчымасьці заўсёднае эміграцыі ў месцы, а дзеля гэтага балюча адчувае перагушчэньне сяла ў адносінах да належаўчых яму прастораў зямлі. Дзеля гэтага канечна трэба павялічваць земляробскія гаспадаркі або тварыць новыя гаспадаркі для мясцовага насяленьня. У сувязі з гэтым неабходна:

14. Правесці зямельную рэформу, прызнаючы зямлю мясцовым малазямельным і бяззямельным сялянам і даць ім магчымасьць фактычна загаспадарыцца.

15. Каб зрабіць магчымы поступ у земляробскай культуры, пры парцэляцыі двароў прызнаваць 1—2 гектары зямлі мясцовым Гуртком Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры з мэтай наладжаньня тамка дазваляльных станцаў дзеля разводу расьлінаў, карысных у земляробстве.

16. Пры камасацыі грунтаў павінны быць брадзены пад увагу патрэбы малазямельных гаспадарак, пры гэтым адпаведныя ўлады бязумоўна мусяць тарнавацца да волі констытуцыйнай большасьці сялянства; так сама малазямельныя гаспадаркі павінны дастаць адпаведнаю колькасьцю зямлі, даючаю магчымасьць вельмі самастойнаю гаспадарку.

17. Пры ліквідацыі сэрвітутаў у жадным выпадку ня можа стацца зьменьваньне сялянскіх правоў, сяляне павінны дастаць аднолькавай вартасьці часць зямлі, адпавядаючаю правам і гаспадарскім патрэбам вёскі.

Наступны № „Сялянскай Нівы“ выйдзе ў сераду 18-га жніўня.

З УСЯЕ БЕЛАРУСІ.

Із Заходняе Беларусі.

Палітычны замах на беларускага дзеяча ў Горадне.

Наказуюць, што ў ночы з 31 ліпеня на 1-га жніўня каля 1-ай гадзіны на вуліцы Наполеона ў Горадне таемным спосабам быў ранены Міхал Гурын, ведамы соцыялістычны дзеяч беларускі. Замах зроблены ля дому, у якім жыве Гурын. Злачынец стрэліў у яго 8 разоў, 2 кулі лучылі ў Гурына, адна ў лаятку, другая ў нагу. Ранены аставаў сілы дацягнуўся да готэлю Гандлёвага, дзе праяздам пераз Горадзен задзержыўся беларускі пасол Рагуля, з каторым Гурын, беспасярэдня перад замахам на яго, даўжэйшы час гутарыў і ад якога толькі што варочаўся.

Гурына па доктарскім аглядзе ў цяжкім стане перавезлі ў шпіталь. У чацьвер стаў ягонага здароўя быў небажальны. Наагул думаюць, на аснове пагалосак, што злачынны замах зроблены на грунце палітычным. („Słowo“).

Лісты.

3 падарожжа.

(Карэліцкая воласьць).

Я жыву на вёсцы. У канцы мая сёл. году мне трэба было пабываць ў Наваградку, але як ў той час была вялікая гарачыня, то я пашкадаваў мучыць скаціну і паставіў ісьці пехатой.

Перакінуў цераз плечы кій, навесіў на яго торбу з хлебам і гайда ў дарогу. Я, прызнацца, вельмі люблю падарожжа. Ідзеш, і бачыш сабе, як людзі будуць пасьле вайны, бачыш, што дзе перамянілася і ўсякія гэтак навіны пазнаеш. Вось і гэты раз іду гасьцінцам; аж гэтак незаметна праішоў ня мала, аж да мяст. Карэлічы. Калі тут я паглядзеў на сенажаці, то аж задзівіўся. Сярод вялізарных лугоў шырокаю срэбною йстужкай, ад хвальв. Людвікова, аж да вёскі Лёска, блішчэла вада. Я астанавіўся здзіўлены. Скуль узялося гэтулькі вады, сваімі разьмерамі напамінаючы вялікую рэчку? Стаю і разгадуу загадку, аж бачу чэша па дарозе сівенкі, але добры дзедка, і, падходзячы да мяне пытаецца: „Чаго, чалавеча, прыглядаецца?“ — „Дык, скуль жа, дзеду, пытаюся, — гэтая вада цяпер? Тут-жа яе ніколі ня было“. Дзед, дагадаўшыся, што я ня тутэйшы, адказаў: „Э, браце, ты, бачу, ня знаеш важных рэчаў, дык я раскажу. Гэта на нашай мужыцкай мове называецца не вада а бяда; на панскай-жа мове называецца „рыбне ставы“.

Я акінуў вамі гэтую „бяду“, а дзед раскажаў іх гісторыю і тую шкоду, якую людзі ад яе церпяць.

Гэтыя ставы—начай дзед—началі будавацца 1923 г. Карэліцкім дваром і вельмі спешна, бо ня было дазволу адміністрацыі, а трэба было гр. Путкамэру ратаваць зямлю ад парцэляцыі. Прайшло тры гады. За гэтыя часы ня ўсе ставы пабудаваны, але і тых, што ёсьць досыць, каб скорна ўсіх сялян нашай воласьці давесьці да галіты. Вазьры заліваюць мужыцкія сенажаці, пацу, бо ўся вада з вазьр мае выхад толькі на сялянскія землі і мужыцкія коні і каровы граздуць, заліваюцца, авечкі вёсак Заполя, Лёска і Краснай ў 1925 г. ад мокрай пашы падохлі. Травы на сялянскіх сенажацях ніякай магчымасьці нямаюць, альбо касі голы, бо вады па пояс. Сяляне Запольскай грамады ўсе абсады пабілі ў Наваградку, шукаючы ратунку ад шкодаў. Але начальства вяло сябе так, яб-бы гэта справа ня вялікай вагі і сама сабою ўляжыцца. Напасьледак ў 1925 г. Наваградзкая адміністрацыя здалася і прыслала камісію на аглядзіны рыбных вазьраў і пашкоджаных сялянскіх сенажацеў. Камісія экспэртаў разам із старостай устанавілі, што 1) ставы выкапаны без дазволу воднай камісіі, 2) валы ста-

ваў за нізкі і набудавання з непадхадзячага грунту, 3) усюды даюць цеч, 4) ставы ня маюць водстupu, належнага ад сялянскіх лугоў, а пабудаваны пры гравіцы, 5) вада з вазёр ідзе не адумславым каналам (якога нават няма ў праекце), а гранічным ровам. Далей сказана, што калі-б валы былі прарваны вадой, то акружаючым сялянскім грунтам былі-б зроблены шкоды, якіх ня ў сілах быў-бы заплаціць двор Карэлічы. Посьле агляду камісіі, Навагр. стараста з адміністратара двара Карэлічы ўзяў падпіску, што ён ня будзе пушчаць у вазёры вады, пакуль іх не ўпарадкуе. Гэта было у 1925 г.

Калі настала вясна 1926 г., то ўпраўляючы йзноў напоўніў ставы вадой і йзноў бяз перастанку льледца вада. Калі нашыя паўнамочнікі напамінаюць упраўляючаму на яго парушэньне абавязкаў ім падпісаных, то ён начынае палухаць якімсь удаваньнем на іх. Усе скаргі сёлета ў староства, канчаюцца талькі абяцанкамі, што будуць просьбы споўнены, што йзноў прышлюць камісію для агляду. Гэтыя камісіі гучаць над намі якімсь сьмехам. Стараста ведае, што шкода ёсьць, ён яе сьцьвердзіў, але нашыя скаргі стараецца зацэрці.

Да нас на агледзіны прыяжджаў наш пасол Рагуля і абяцаў гэтую справу падняць у Сойме, каб паказаць, як Наваградкая адміністрацыя байкатае справядлівасьць, бо за 2 гады староства ня прыняло станоўкіх крокаў дзеля абароны сялян ад зьдзеку панскага.

— „Вось, браток, якая нашых папоў і ўладаў справядлівасьць!“ — закончыў дзед дакуруючы люльку.

Падарожны.

3 Баранавіцкага павету.

Ня глядзючы на заўсёдную перашкоду з боку польскіх шовіністых і крывадушнаю агітацыю пэ-пэ-эсаў, культурны рух сярод моладзі нашага павету расьце, як так сама пашыраецца зразумельны свайго роднага і сярод старшых. Гэтак праз мяйсцоваю моладзь было наладжана рад беларускіх спектакляў у акалічных мястэчках, пры вялікім зацікаўленьні жыхарства. Спэтаклі гэтакія адбыліся 6 чэрвеня у Новай-Мышы, 11 ліпеня ў Сталавічах і 18 ліпеня ў Мядзведзічах. Апошняму мядзведзіцкаму спэтаклю і варта пасьвяціць найболей увагі, хоць бы дзеля таго, што зроблена гэта было як раз у мейсцы найбольшых удываў П.П.С., якім дагэтуль былі Мядзведзічы. Галоўным арганізатарам быў кс. Татарыновіч, які падзяў найболей ахвярнай працы і прыгатаваў грунт для зьня роднай справы; а згуляў на сцэне „Птушку шчасця“ Аляхновіча гурток Навамыскага моладзі пад рэжысэрствам гр. Цялоўскага. Ужо з самага раньня, як мядзведзічане так і прышлы з ваколільных вёсак былі з'электрызаваны, нецярпліва чакаючы вечара; на вуліцах у нацыянальнай вопратцы хадзіў дудар, граючы на жалейцы і носячы над галавой праграму вечара, абступлены вялізарнай таўпой цікавых. За некулькі гадзінаў да падняцьця заслоны—заля, умяшчаючая да 400 асобаў, была бітком набіта і для многіх, што спазьніліся не хапіла білетаў. Прадстаўленьне, папярэджанае прамовай грам. Цялоўскага, аб гістарычным развоў беларускай мовы і мастацтва, пачалося ў 8-ай гадз. веч. Каб апісаць тое ўражэньне якое зрабіла беларускае прадстаўленьне на прысутных, ня хопіць слоў, бо такі хоць і пачынаючымі сіламі, але было згуляна вельмі пачацтва. Найболей сьмяшыў усіх гр. Кныш у ралі жыдка. Па прадстаўленьні былі дэклімацыі і пьаньне, якія споўніў новамыскі хор пры памозе мяйсцовых мядзведзіцкіх сілаў. Апошні раз агусьцілася заслонка на захопляючай прамове кс. Татарыновіча, які ў гарачых словах дзякаваў усім за прыбыцьце і заахвацаваў далей вельмі культурна працу на роднай ніве, і па прапановію беларускага гімну, вечар закончыўся скокамі, пакідаючы ў кожным беларускім сэрцы ўражэньне нечага вялікага, роднага, зразумелага.

На паследку гэтага дня беларускага сьвята ў Мядзведзічах, быў зроблены супольны фотграфічны зьнімак.

15-га жніўня мае адбыцца ў Мядзведзічах другі спэтакль ладжаны ўжо самымі мядзведзічанамі; маюць гуляць „Пашыліся ў дурні“.

Вялікая шкода, што ад нас выбывае такая культурная сіла, як кс. Татарыновіч, якога, каб ня будзіў наш народ да жыцьця, польскія шавіністыя высылаюць у спэцыяльную для беларусоў-ксяндзоў ссылку ў глушы Бельскага павету.

Але што-ж, застаюцца ягонныя заступнікі!

Баранавіцкі.

3 Радавай Беларусі.

Рэпэртуар наступнага сезону беларускага дзяржаўнага тэатру у Менску.

Дырэктар Дыла аб'явіў аб рэпэртуары наступнага тэатральнага сезону. Рэпэртуар запраектаваны такім чынам, каб здаволіць абодва тэатры, у зьвязку з тым, што кожны з іх будзе працаваць на вялікай сцэне (у сучасным будынку) і малой сцэне (у дадатковым памешканьні) па 3 разы на тыдзень.

Для вялікай сцэны вызначаюцца наступныя п'есы: гістарычная драма Е. Рамановіча «Вір», пастаноўка А. Міровіча, п'еса маладога драматурга В. Шапалевіча «Змрок», якая малое жыцьцё глухой Магілёўскай вёскі з яе старымі і новымі людзьмі, гістарычная камедыя В. Шекспіра «3 Уіндзору», пастаноўка М. Панава, апрача таго, на вялікай сцэне з наступнага сезону пойдучь дзьве рэвалюцыйныя п'есы, якія зараз прыняты да пастаноўкі лепшымі маскоўскімі тэатрамі; у бліжэйшыя часы вызначаюцца яшчэ некалькіх новых п'ес, сярод якіх можна адзначыць п'есы А. Міровіча, М. Грамыкі, К. Чорнага ды інш.

На малой сцэне пойдзе п'еса даматурга-маладнякоўца М. Ільінскага, «Лёс—цёмны» з жыцьця пагранічнай вёскі; перэкладзеныя п'есы Гауптмана — «Ольга» (Тайна Сандамірскага замку) і «Зялёны Какаду» А. Шпігелера. На гэтай-жа сцэне пойдучь бытавыя сагтыры «Залёты» Дуніна-Марцінкевіча, яго-ж— «Пінская шляхта» (апошняя ў новай пастаноўцы).

З наступнага сезону значнае месца ў рэпэртуары тэатру займуць музыкальныя драмы, сярод якіх трэба адзначыць зусім нанова пераробленую п'есу «На Купальне М. Чарота, якая разгорнута ў 4 актую п'есу; музыку да яе піша М. Аладаў, апрача гэтага пойдучь яшчэ «Русалкі» Даргамыскага, адна новая рэвалюцыйная музыкальная драма і, калі хопіць часу, «Игорь» Барадзіна.

Маскоўскі тэкст на кінематографічных істужках дагэтуль не заменены тэкстам беларускім.

За шэсьць год не маглі зрабіць гэта лёгкае, проста дзяціннае работы. Вось як шчыра праводзіцца беларусізацыя.

Нягодная служба.

Ужо значны час, як п. Паўлюкевіч, праз сваю газету, раней «Грам. Голас», а цяпер «Беларускае Слова» ўсімі сіламі стараецца ўгадзіць польскай уладзе. «Работа» Паўлюкевічава нягодная, бо за Юдавы чырванцы ён прадае беларускі народ. Работа ягоная мізэрная і нават з кожнага боку нічагусенькі няварта, а беларусы яе добра пазналі. Мы дагэтуль блізу што не спрачаліся з п. Паўлюкевічам і ня думаем гэтага рабіць у будучыні. Рабілі гэтак дзеля таго, што не хацелі біцца ў адчыненыя дзьверы, даводзіць тое, што ўсім, і асабліва самому Паўлюкевічу, добра ведама. Было-б яшчэ паўбяды, што Паўлюкевіч ставіць вельмі малыя дамаганьні ад польскага ўраду; такой яшчэ бяды, што ўся ягоная «праца» робіцца за польскія грошы, але зусім і канчальна нягодна, што ўся гэтая праца не залежыць ад выпаданьня палякамі іхніх, хоць-бы найменшых, абяцанак.

Няхай палякі нічагусенькі ня споўняць із сваіх абяцанак, п. Паўлюкевіч усёроўна, таксама «шчыра» будзе ім служыць. Будзе служыць за грошы самому сабе. Ведаюць гэта палякі, як ведае і сам Паўлюкевіч, даведліся і пазналі гэта ўсё і беларусы. Дык аб чым тут спрачацца, і што тут даводзіць? Паўлюкевіч будзе «заўзята» служыць польскай уладзе дагэтуль, пакуль будучь яму асабіста добра плаціць. Довадам гэтага ёсьць і апошні 21 нумар «Беларускага Слова», дзе, пасля няўдалага зьезду, стараючыся выслужыцца паляком, нягодна нападае на Беларускі Сялянскі Саюз і кіраўнікоў ягоных, паслоў Рагулю і Ярэміча.

А віленскі ваявода п. Рачкевіч, найшчырэшы аякун Паўлюкевічаў, пакуль што яму плаціць. Плаціць хоць ведае, што работа Паўлюкевічава польскай справе роўна нулі. Відаць п. ваявода ставіць малыя дамаганьні свайму найміту, яму, відаць, доволі, калі пры помачы Паўлюкевічавай, пусціць дым у вочы частцы польскага грамадзянства, бо і заграніцай ужо нікога не апукаеш Паўлюкевічаўскімі «Радамі».

Г. Д.

Я. БАШКІР.

Глядзі, браце!..

Глядзі, браце! ў нашай хаце
Разам пасьвятлела,
І сарока-белабока,
З некуль прыляцела;
Прыляцела, на дах села,
Чуеш, як шчабеча?
То прароча мовіць хоча
Нешта, чалавеча!
Чуйце, людзі! нешта будзе,
Нейкая прыгода!
Ці ня тая залата
Бліжыцца свабода,
Якой ждалі дажыдалі
Мы бадай з праўдэку
І пацелі ды цяпелі
Чужнікоў апеку.
Можа скоро зьнікне гора,
Загаецца раны
І мы ў хаце сваёй, браце,
Самі будзем паны!
Што ж стаяці! Трэба зваці,
У грамаду збірацца.
З поля, з хаты ўсё й дзяўчаты
У саюз злучацца!
Гэй сьпяшэце, не тужэце,
Ладзьце смык, уборы;
Загуляем, заіграем
Мы ў сялянскім зборы!

3 Польшчы.

Выстаўка турэцкага промыслу ў... Гдыні.

3.VIII. прыплыў у новаствораны порт Гдыню турэцкі карабель із выстаўкаю турэцкага промыслу. Палякі іх вельмі віталі, а Туркі балеф гасьцілі, як паказавалі свой промысл.

Зачынілі тэатр у Варшаве.

Прэм'ер Бартэль адмовіў помачу тэатру Багулаўскага, дык тэатр зачынілі.

3 заганіцы.

Амністыя ў Літве.

Ма падставе амністыі выпушчана ў Літве на свабоду 143 палітычных вязьняў (камуністаў, фашыстаў і прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў). У найбліжэйшым часе маюць быць выпушчаны яшчэ 600 асоб.

Рашчэп у камуністычнай партыі СССР.

На чале з кіраўнікамі камуністычнае партыі Зіноўевам і Лашэвічам утварылася фракцыя і востра выступіла проці большасці. Апазіцыйная гэтая фракцыя была значна пашырана у СССР. Па выкрыцьцю гэтага Зіноўева вылучылі з Цэнтральнага Спаўнаўчага Камітэту, а Лашэвіча з кандыдатуры ў Цэнтральны Камітэт. Рэшта камуністычных кіраўнікоў пачала пераследаваць апазіцыю. З гэтае прычыны, як паказуюць з Масквы, у некаторых мясцох узніклі непарадкі. Ёсьць чуткі, што камуністыя хочучь паразумецца зь меншавікамі і соц.-рэвалюцыянерамі і даць гэтым партыям траціну мясцоў у Цэнтральным Камітэце.

Вострая агітацыя проці Польшчы.

Наказуюць із Расеі, што тон радавага друку атакуючага Польшчу з прычыны быццам яе агрэсыўных плянаў у вадносінах да Літвы прыймае ўсё вострайшы характар.

Неспакойна на Балканах.

Югаславыянскі і румынскі ўрад заявілі ўрадам вялікіх гаспадарстваў, што яны далей ня могуць цярапець нападаў на іхняю зямлю македонскіх чэстаў (маленькія партызанскія аддзелы). Прадстаўнікі Англіі, Францыі і Італіі даведліся 3.VIII. заганічнага міністра баўгарскага, радзяхчы яму перашкодзіць нападам. Баўгарскі міністар адказаў, што баўгарскі ўрад зрабіў усё, што была магчыма.

У Англіі.

Вугальная стачка грывае; яна вельмі блага адбіваецца на гаспадарскім жыцьцю Англіі. У саботу 7.VIII. выязьніцца, ці магчыма борэдае паразумецьне і спыненьне стачкі.

НАВІНЫ.

— **Выйшаў з друку і прадаецца брашура п. н. „Статут Т-ва Беларускага Інстытута Гаспадаркі і Культуры“.** Высылаецца на жаданьне па атрыманьні 25 гр. (можна паштовымі маркамі). Адрас: Вільня, Завальная 7—8. Віленскі Аддзел Т-ва Беларускага Інстытута Гаспадаркі і Культуры.

— **Праект новай беларускай гімназіі.** Таварыства Беларускай Школы пачало акцыю ў кірунку адчынення беларускай гімназіі ў Глыбокім.

— **Зацьверджаньне арышту.** Віленскі Акружны Суд зацьвердзіў арышт наложаны на № 21 „Беларускай Справы“, а так-жа на брашуру ў беларускай мове пад назовам: „З усіх бакоў польскай дзяржаўнасці“.

— **Што будзе з Паўлюкевічам?** Ходзяць чуткі, што Паўлюкевічава апякуна—вайводу Рачкевіча назначаюць у Пазнань. Іншы вайвода пэўна захаце дзяржаць Паўлюкевіча.

— **Платы пры даставаньню заграначных пашпартаў.** Плата за заграначны пашпарт мае быць зьменшана з 500 на 100 залатовак. Пасьведчаньне аб беднасьці, дзеля даставаньня палёгкавага пашпарту, можа дастаць навет той, хто зарабляе 800 залатовак у месяц.

Гаспадарскі адзёдзел.

Прыватны капітал у БССР.

Пад гэтым назовам нейкі М. П. надрукаваў у № 154 „Сав. Бел.“ стацьцю, каторую канчае гэтак:

„Падагулюючы, можна адзначыць, што прыватны капітал дагэтуль яшчэ займае значнае месца ў народнай гаспадарцы Беларусі, але ў той час, як роля яго ў гандлі вельмі значная, у прамысловасьці яна зусім нязначная. Разьмер прыватнага капіталу расьце, але слабей, чым сацыялістычныя элементы нашае гаспадаркі (аб апошнім можна сумлявацца—Рэд. „Сл. Нів“). Але некаторы рост прыватнага капіталу паказуе, што ўчасьце яго ў народнай гаспадарцы эканамічна мэтазгодна“.

Адцёмім, што гэты прыватны капітал належыць не беларусам. Як капітал чужы, ён быў-бы карны ў промысле, але ня гандлі—пасярэдніцтве.

Беларусы павінны імкнуцца, каб здабыць свой капітал. Няма чаго баяцца „мяшчанства“. Каб не аставацца ад іншых народаў, мы маем жыць тым-жа жыцьцём, якім жывуць усе людзі. А пераменіцца ў іншых народаў—пераменіцца і ў нас. Паверце, што радавая ўлада болей лічыцца з „буржуямі“ як із пралетарамі, ня кажучы ўжо аб сялянах. Каб у Радавай Беларусі было сьвядомае мяшчанства беларускае, дык зусім найаў выглядала-б беларусізацыя.

Цэны ў Вільні з 5 жніўня.

Жыта: ад 24 зл. 50 гр. да 25 зл. за 100 кілёгр. авёс 33—35, броварны ячмень 36—38, на кашу 32—34, жытнія вятрубы 24—26, пшанічныя 24—26, ячменныя 20—21.

Мука: пшанічная амэрыканская 95 гр. у гурце і 1 зл. 5 гр. дэталічна за 1 кілёгр., краёвая 50 прац. 80—90, 60 прац. 45—48, ржаная 30—35, грачычная 55—60, ячменная 55—60.

Хлеб: пітляваны 50 прац. 50—55 за кілёгр. 60 прац. 45—48, ржаны 30—35.

Каша: грачычная 70—80 гр. за кілёгр., праціраная 85—90, пэрловая 80—95, пансак 50—60, ячменная 60—70.

Мяса: валовае 1.60—1.80 за кілёгр. цяляціна 1.00—1.20, бараніна 1.30—1.70, сьвініна 2.40—2.50.

Клуцасьць: сланіна 1-га сорту 3.80—4.00, 2-га сорту 3.20—3.50, сьвінны шмальц 4.50—5.00, сала 4.00—4.50.

Малочныя прадукты: малако 25—30 гр. за літр, сьмятана 1.40—1.70, тварог 60—80 за кгл. салёнае масла 4.50—5.00, нясоленае 5.00—5.50.

Яйкі: 1.50—1.80 за 1 дзесятак.

Варыга: маладая бульба 10—15 гр. за кгл., цыбуля 1.80—2.00, маладая (пучок) 5—8 гр., агуркі 7—25 гр. за дзесятак, сьвежая капуста 25—30 гр. за 1 кгл.

Ягады: чэрэшні 1.20—1.30 за кгл., чарніцы 30—35, вішні 1.00—1.20, маліны 2.20—2.40.

Цукер: пясок 1.33—1.36 ў гурце за кгл., 1.38—1.40 у дэталі.

Аб беларускім правапісе.

У гэтай справе „Сав. Бел.“ у № 154 (1749) друкуе гутарку із старшынёй Інстытута Беларускае Культуры У. Ігнатоўскай, які між іншым сказаў:

„Асновы беларускага правапісу даўно ўжо апрацаваны. Справа толькі ў замацаваньні і апрацаваньні некаторых дэталей... Над разьвязаньнем

фонэтычных і орфографічных пытаньнеў працуе цэлы сьцяг філёлягаў, і ў бліжэйшы час іх праца павінна завяршыцца спецыяльнай акадэмічнай канфэрэнцыяй наўчонах па правапісе.“

Інбелкульт мяркуе склікаць гэтую канфэрэнцыю ў бліжэйшую восень, прычым на канфэрэнцыю будуць запрошаны выдатнейшыя спецыялісты—наўчоныя ня толькі Беларусі, але Украіны, Польшчы, Чэхаславацкіны ды інш., якія займаюцца пытаньнямі беларусказнаўства.

Цяпер робіцца прыгатавальная праца ў правапісна-тэрміналегічнай камісіі Інбелкульту, дзе зьбіраюцца адшаведныя матэрыялы і апрацоўваюцца тэзісы.

Толькі па сканчэньню працы гэтай канфэрэнцыі будзе пастаўлена пытаньне аб тых ці іншых удакладаньнях правапісу беларускае мовы на практычны грунт“.

Будзем спадзявацца, што гэтак запраўды станецца. Думаем, што гэтка важная рэч, як рэформа правапісу, можа быць зроблена канечна ў паразуменьню з беларускімі філёлягамі Заходняе Беларусі. Важна, каб праграма канфэрэнцыі разам із тэзісамі была разаслана яе ўчаснікам наперад.

Беларушчына у чужых мовах.

У часопісе „Zeitschrift für slavische Philologie“ Лейпцыг 1924. вядомы літоўскі філёляг К. Буга (цяпер нябошчык) надрукаваў вельмі цікаўна працу „Die litauisch — weißrussischen Beziehungen und ihr Alter“. Бал. 26 — 55. Тут-жа паказаныя позычкі літоўскія з беларускае мовы, пачынаючы з дагістарычнае пары. К. Буга ўстанаўляе і пару асобных перайманьнеў. Як наўчоны, што падыходзе да беларускае мовы без жадных палітычных тэндэнцыяў, а вылучна з навуковага гледзішча, К. Б. ў гэтай працы прызнае, што беларуская мова беспасярэдне вылучалася з праславіянскае і што ня было жаднае мовы прарускае.

Е. Карскі («Известия отд. рус. яз. Р. А. Н. XXIX 1924») ня ўрымсьціў, каб ня выступіць проці гэткага нарушэньня «рускага адзінства». Ён кажа, што аб «беларусах» нельга гутарыць раней XIII ст., калі ў пяршыню зьяўляюцца беларускія асаблівасьці і «калі зьяўляецца самае імя «Беларусы». Але тут-жа Е. Карскі дадае, што «магчыма, ведама, што ў народнай мове некаторыя рысы беларускага языка зьявіліся і раней пазнака часу, але тады гэты былі рысы языка Крывічоў, Дрыгвічоў, Радзімічаў і г. д.»

У гэтых словах перад намі ўвесь Карскі. Да 13 стагодзьдзя не праяўляюцца ў памятках беларускія асаблівасьці, але-ж і памятки беларускія, ранейшыя за 13 стагодзьдзе, ня знойдзеныя, дык як-жа гэнна асаблівасьці магло зьявіцца. Гэтак думаючы, можна сказаць, што да XVI стагодзьдзя ня было літоўскае мовы, бо першыя памятки літоўскія зьяўляюцца толькі ў гэтым стагодзьдзю. Што да 13 стагодзьдзя былі рысы беларускае мовы прызнае і сам Карскі ў толькі што прыведзеных словах ягоных, але гэтыя асаблівасьці беларускае мовы ўсё-ж тыкі паводле Карскага не беларускія, але пляменная — крывіцкія, дрыгвіцкія і г. д., бо ня было яшчэ імя «Беларусы». З гэтымі «довадамі» можна вельмі далёка заехаць. На ўцеху Е. Карскаму дадам, што прынамся да 2-ае палавіцы XVIII ст. ня было імя «Беларусы» ў тым значэньню, у якім яго цяперака ўжываем, бо ніколі дагэтуль наш народ сябе не называў беларусамі а мовы свае беларускай. Але з гэтага ня выходзіць, што да 2-ае пал. XVIII ст. ня было нашага народу і—ягонае мовы; быў ён, але зваўся іншымі імёнамі (Крывічы, Ліцвіны). Калі-б гэты Карскага «довад» быў запраўды довадам, дык ім Е. Карскі зрабіў-бы сабе іншаю няпрыемнасьць, нехаця зьбіў-бы ім даражую сабе тэорыю аб прарускім народзе, бо ажно ў X ст. зьяўляецца імя «Русь» у Кіеўшчыне, а пашыраецца на ўсім славянскім усходзе не раней XIII стагодзьдзя.

Д-р Я. Станкевіч.

НАША ПОШТА.

Гр. **Тодару Смолею.** Газэту Вам высылаем акуратна ад часу высылкі Вамі грошаў. Дамагайцеся на пошце.

Гр. **Антону Казаку.** Грошы атрымалі, газэту акуратна высылаем. Дамагайцеся на пошце. За добрыя пажаданьні нашай газэце шчыра дзякуем.

Гр. **А. Чайкаву.** Просьбу спаўняім.

Гр. **Саўку Марку.** Газэту высылаем. Аб грашах наведзьце спраўку.

Гр. **Мінайлу В.** Праграму Сял. Саюзу пасылаем.

АБВЕСТКА.

На падставе арт. III § 12 статуту, тые сябры Таварыства, якія, ня глядзячы на пісьменнае паведамленьне Прэзыдыуму, ня ўнеслі належнае ад іх сяброўскае складкі, лічацца выбытымі з лічбы сяброў і могуць быць ізноў унесены ў сьпіскі сяброў, калі заплацяць належныя даўгі.

Апроч таго, гэты-ж 12 параграф кажа, што „выступленьне, або выкасаваньне з лічбы сяброў не звальняе выступаючага або выкасаванага ад павіннасьці заплаціць складкі за той месяц, у якім хацеў выступіць або быў выкасаваны, а так сама ён павінен аддаць усе ранейшыя даўгі“.

Пры гэтым, жадаючы выступіць з Таварыства „абавязаны наказаць аб гэтым пісьменна Управе“.

Прэзыдыум Т-ва Бел. Школы ў Вільні.

24-VII 1926 г. Вільня, Віленская 12.

АБВЕСТКА.

Гэтым даводзіцца да ведама сяброў Таварыства Беларускае Школы, што 8 жніўня 1926 году адбудзецца **Надзвычайны Агульны Сход Сяброў Таварыства ў 4 гадзіны дня ў памяшчэньні пры Віленскай вуліцы № 12 — 6 дзеля рэарганізацыі Таварыства паводле нова-зацьверджанага ўладамі Статуту, гэта значыць дзеля выбару Галоўнае Управы і Нагляднае Рады.**

Прэзыдыум Т-ва Бел. Школы у Вільні.

28-VII 1926 г. Вільня, Віленская 12.

КООПЭРАТЫўНА-ГАНДЛЁВЫЯ КУРСЫ.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры аткрывае коопэратыўна-гандлёвыя курсы ў м. Вільні: Курсы маюць на мэце прыгатаваць практычных кіраўнікоў коопэратываў, або прыватных крам.

На курсах будуць выкладацца такія прадметы: 1) Аснова эканомікі, 2) Асновы коопэрацыі, 3) Навука аб гандлі, 4) Бугалтэрыя, 5) Беларускае гандлёвае карэспандэнцыя, 6) Польская гандлёвая карэспандэнцыя, 7) Таваразнаўства і 8) Арганізацыя коопэратываў.

Пачатак курсаў 1-га верасьня, канец 30-га лістапада г. г. Аплата за курс 60 зл., прычым 10 прац. усіх слухачоў будзе звольнена ад аплаты, 20 прац. слухачоў будзе звольнена на 50 прац. платы. Часьць курсантаў будзе мець базплатны інтэрнат.

Пры прыёме на курсы пяршэнства маюць безработныя вучыццалі ня з поўнай кваліфікацыяй і асобы маючыя 4-х клясовую асьвету; пажадана, каб слухачы паходзілі з большых вёсак, або мястэчак.

Абсолютэнтны пасыла акатаньня курсаў атрымаюць атэстаты і пры ўчасьці Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры займаюцца працай на коопэратыўным грунце.

Заявы з паштовымі значкамі на адказ, прыймаюцца да 15-га жніўня г. г. у Беларускаім Інстытуце Гаспадаркі і Культуры: m. Wilno, Zawalna 7.

НАВАГРАДЗКАЯ

Беларуская 8-мі кл. Гімназія

прырода-матэматычнага тыпу

даводзіць да ведама грамадзянства, што прыёмныя экзамены вучняў на 1926—1927 школьны год у-ва ўсе клясы Гімназіі адбудуцца ад 1-га да 10-га верасьня.

Заявы аб дапушчэньні дзяцей да экзаменаў падаюць іх бацькі, або апякуны.

Да заявы трэба далучыць:

- 1) Мэтрыку аб нараджэньні вучня;
- 2) Пасьведчаньне доктара аб прышчэпенне воспы;
- 3) Дакумэнтны аб папярэдняй адукацыі, калі паступаючы вучыўся ў якой школе.

Жадаючыя паступіць у 8-ю клясу, або перавясціся з іншай гімназіі ў гэтую клясу, павінны зьявіцца з просьбаю „Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Białostockiego w Białymstoku“ аб дазволе, прылучыўшы да паданьня вышэй абазначаныя дакумэнтны.

Заняткі ў гімназіі пачнуцца 1-га верасьня.

Навука ў першай клясе бясплатна.

Дырэкцыя.